

Liever geen meisje

dr. Arie Berghout
is internist en bracht een
werkbezoek aan Punjab

beeld: auteur

Onlangs was ik op werkbezoek in India, om te adviseren bij een opleiding voor verpleegkundigen en tevens om les te geven. Uitgezonden door het *senior experts*-programma van het ministerie van ontwikkelingssamenwerking (PUM). Dit was in Punjab, de Sikh deelstaat in het noorden van India.

De praktijkstages van de leerling-verpleegkundigen werden gevolgd in ziekenhuizen in de omgeving. Om hier een indruk van te krijgen ging ik een paar keer met hen mee. Elke morgen vertrekken gele autobussen om de leerlingen naar de ziekenhuizen te brengen. Dit waren overwegend *government hospitals*, ziekenhuizen dus die onder het beheer

van de overheid vallen. Er doemden voor ons ongewone beelden op: vuile lakens, gebrek aan personeel en voorzieningen, verouderde gebouwen, geen onderhoud. Maar misschien is iets wel beter dan niets.

In de gangen vielen grote borden op met afbeeldingen van baby's die de nek om werd gedraaid, van verdrietige moeders, van een weegschaal met een jongen en een meisje erop, die doorslaat naar de 'jongenskant'. Mij werd uitgelegd dat dit onderdeel was van de campagne tegen de feticide. Het doden van de foetus? In landen als India en China gaat de kinderwens traditioneel meer uit naar een jongen dan naar een meisje. De voorkeur voor een jongen kan zo sterk zijn dat meisjesbaby's meteen na de geboorte worden gedood. Van dergelijke infanticide werd onlangs nog melding gemaakt in een Nederlandse krant: zo doen ze dat tegenwoordig nog in China.

India is een modern land. Met echografie kun je in de tweede helft van de zwangerschap het geslacht al vaststellen. Feticide betekent dat de vrucht bij 5 à 6 maanden kunstmatig wordt uitgedreven. Medici en verloskundigen spelen hierbij een rol, ook bij de echografie. Het aantal feticides in India wordt geschat op enkele honderdduizenden per jaar. Zo is de 'female to male ratio' in India de laatste eeuw gedaald van 0,972 naar 0,933. Dit wijst erop dat echografie hierbij een belangrijke rol speelt.

Honderdduizenden feticides per jaar

In een Community Health Center, een *private hospital*, kleinschalig en met de belangrijkste basisvoorzieningen, ontmoette ik later dokter Navinder Singh Bawa. Een indrukwekkende man die me vertelde dat hij in India tien jaar geleden als eerste arts de bestrijding van deze praktijk op de politieke en publicitaire agenda zette. En ook dat er nog een lange weg te gaan is. Want nog steeds werken veel van zijn collega's direct of indirect mee aan deze praktijk. Op uitdrukkelijke wens van de aanstaande ouders.

